Til: Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

6. oktober 2025

Høringssvar – utlevering av IP-data til forebygging av alvorlig kriminalitet

Fra Norway Chapter of the Internet Society (ISOC Norge)

Et fritt og åpent Internett

I etterkant av IGF i juni 2025 uttaler digitaliseringsminister Karianne Tung følgende: «Noen land arbeider for å innskrenke friheten på internett og flere har innført sensur - med hensikt å undertrykke menneskerettigheter og ytringsfrihet.» Et par setninger før har hun har etablert sannheten "Tilgang til internett er blitt uunnværlig i alle samfunnssektorer. Et fritt og åpent internett er grunnmuren i moderne demokrati, for menneskerettigheter og for ytringsfrihet."[1]

ISOC Norge ser på utlevering av IP-adresser i forebyggende øyemed som et klart angrep på det frie og åpne Internett, og med komplikasjoner knyttet til sensur og ytringsfrihet dette fører med seg.

Hvem er ISOC Norge

ISOC Norge (the Norwegian Chapter of the Internet Society) er en norsk avdeling for en internasjonal organisasjon som jobber for et fritt og åpent Internett, og har fungert som en politisk og administrativ ramme rundt det teknologiske community som skapte og fortsetter å bygge Internett.

"Et fritt og åpent" Internett er ikke alltid lett, og all kommunikasjon som går over Internett kan ikke sies å være positiv og samfunnsproduktiv. Men det er langt fra å være positiv til å ha en umiddelbar "skyldig frem til det motsatte er bevist"-holdning til hva som skjer på Internett.

Vi mener at en innhenting av IP-opplysninger bør holdes på et minimum, både fordi det gir en nedkjølingseffekt i form av ytringer og kommunikasjon, men også fordi det praktisk sett vil være unyttig ressursbruk.

---

[1] https://www.linkedin.com/posts/karianne-tung-021649143_tusen-takk-til-alle-som-deltok-under-internet-activity-7345712692608782336-mtK0

1: Pre-crime og nedkjølingseffekt

Norge har en stolt tradisjon av å være et tillitssamfunn, og dette er - på tross av muligheter for å utnytte det - et generelt gode. Norge har også et godt utdannet politi som er gode på forebygging. Og nettopp forebygging blir brukt som argument for å kunne innhente IP-opplysninger for alvorlig kriminalitet.

Vi forstår ønsket om å hindre at kriminalitet skjer, men ser samtidig at der hvor det finnes nok informasjon, har ikke denne informasjonen klart å forebygge - her er et utdrag fra nærmere tids avisoppslag:

* Minst 25 partnerdrapsofre hadde eller ba om voldsalarm eller besøksforbud[2]
* En 15-åring har blitt tatt for 40 lovbrudd før han ender opp med å drepe noen[3]
* Bekymringsmeldinger til barnevernet om rekruttering til kriminelle blir ikke tatt tak i[4]

Til sammen danner det seg et bilde om at det ikke er mangel på informasjon som er et problem, men samarbeid mellom etater, forståelse for alvorlighetsgrader, og reaksjoner på informasjon som allerede finnes.

Forebygging av seksuelle overgrep, finne ut hvem det er som ser ut til å skli ut i ekstremisme, eller identifisere grupperinger som oppfordrer til vold, er viktig - men det er ikke helt sikkert at dette (bare) er politiets oppgave. Innhenting av IP-adresser til dette formålet vil gjøre mer skade enn gagn, da de som allerede er skeptiske til politiet vil ha ende større grunn til å la mistro overskygge potensialet for en god relasjon. I verste fall vil den overhengende trusselen om at alt du gjør kan ende i at politiet søker deg opp i et «forebyggende» øyemed, og utsatte personer kan la være å finne informasjon om en vei ut av ekstremisme, eller lever i frykt fra voldelige grupperinger på grunn av for eksempel hudfarge eller religion.

De færreste på Internett planlegger kriminalitet. Men i dette tilfellet vil alle være potensielt mistenkt for det.

En opplevelse av at den norske stat anerkjenner pre-crime som viktig nok til å tillate seg sporadisk og ukjent overvåking er ikke verdig et tillitssamfunn.

2. Det evige problemet med IP-adresser som identifikator.

---

[2] https://www.vg.no/nyheter/i/GMdAvm/partnerdrap-minst-25-drapsofre-hadde-eller-ba-om-voldsalarm-eller-besoeksforbud.

[3] https://www.nrk.no/stor-oslo/bussbrannen_-siktet-15-aring-begikk-rundt-40-lovbrudd-pa-under-to-ar-1.17483205

[4] https://www.vg.no/nyheter/i/bmRRBk/varslet-om-skjermbilde-foer-angrepet-fikk-ikke-svar-fra-barnevernet

En IP-adresse er en digital identifikator som gjør at den informasjonen du ber om, kommer tilbake til deg (og ikke til John i Irland, for eksempel). På endepunktet, altså der hvor informasjonen blir hentet fra, leser man av en IP-adresse, og vet at det er denne IP-adressen som har søkt opp den aktuelle informasjonen (eller står bak det aktuelle innlegget osv). Problemet er at det ikke nødvendigvis går an å reversere denne identifiseringen, altså å finne ut hvor denne IP-adressen kommer fra - hvilken person det er snakk om.

Ett problem med dette er VPN-er. En VPN er en slags omvei IP-adressen tar innom en tredjepart (ikke deg, og ikke siden du skal besøke). På samme måte som å lete etter spor i marka, og du plutselig kommer til et vanningsted hvor hundrevis av dyr går samtidig og du klarer ikke se noen av sporene videre. Det blir en blindvei.

Et annet problem med å identifisere brukere via IP-adresser er at dersom man kan spore IP-adressen tilbake til abonnenten, er det bare dette man vet - abonnenten. I et tenkt eksempel kunne abonnenten vært en skole, eller en kafe. Det vil være tilnærmet umulig å vite hvem som trykket ytringene på tastaturet. Det er kun i de ytterst få tilfellene noen ikke bruker VPN og ikke bruker åpent WIFI, men bruker sitt eget utstyr på sitt eget abonnement, at dette vil være nyttig.

Det er stadig færre av disse brukerne.

Det man altså risikerer å gjøre er å skape et samfunn med lavere tillit og følelsen for alle å leve under et panopticon med den nedkjølingen det innebærer - for å kanskje klare å treffe de få som ikke har lært seg hva VPN er.

- Og de er nok i en aldersgruppe som ikke helt står i fare for å bli radikalisert eller rekruttert inn i et kriminelt miljø. Det har de for mange år på baken for å være tilbøyelige til.

Konklusjon

ISOC Norge er negative til å gi politi og myndighet en utvidet fullmakt til å få utlevert abonnementsopplysninger om IP-adresser med en tanke om å identifisere og forebygge kriminalitet som ikke har skjedd.

Med vennlig hilsen

Maja Enes
Styremedlem
ISOC Norge